

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

Samfunnsfag - 8. klasse 2023/2024

Kjerneelement i faget: undring og utforskning, samfunnskritisk tenking og sammenhengar, demokratiforståing og deltaking, berekraftig samfunn og identitetsutvikling og fellesskap.

Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
33-35	Identitet – «Kven er du?» <u>Stikkord:</u> Identitetsutvikling, ulike roller, påverknad, press, val og verdier, fordommar, likestilling mellom kjønn.	<u>Kompetansemål:</u> <ul style="list-style-type: none"> reflektere over likheter og ulikheter i identiteter, levemåter og kulturuttrykk og drøfte muligheter og utfordringer ved mangfold reflektere over hvordan identitet, selvbilde og egne grenser blir utviklet og utfordret i ulike fellesskap, og presentere forslag til hvordan man kan håndtere påvirkning og uønskede hendelser beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte hvilke konsekvenser brudd på disse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt <u>Læringsmål henta frå Skolestudio:</u> <ul style="list-style-type: none"> reflektere over og bruke begrepene sosialisering, normer, samfunn, identitet, personlighet og sosiale roller reflektere over hvordan vi påvirkes av samfunn, familie og venner reflektere over spørsmål knyttet til ulike verdier og livsvalg	Relevans 8, kapittel 2. Quizlet: Omgrepslæring. Bruka omgrepsskjema i OneNote. Helsesista på TV2Sumo. NRK, «livsmestring»: https://tv.nrk.no/serie/kort-fortalt-livsmestring	Livsmestring og folkehelse Identitetsutvikling og fellesskap, undring og utforskning	Rollespel Laga ei spørjeundersøking – og gjennomføre den i klassen. Presentera funna sine (laga tabell?) Skriveøkt m/ karakter: «Kven er du?» Refleksjon rundt eigen identitet, påverknad, val og verdier. Tverrfagleg karakter i norsk/samfunnsfag. <u>Forslag til vurdering henta frå skolestudio:</u> Underveisvurdering/egenvurdering: Elevene kan levere et begrepsskjema (s. 231 i Verktøykassa) med de 6 sentrale begrepene for kapitlet. Presentasjon: Oppgaver til «Å ta gode valg», oppgave 3 (s. 61). Elevene kan ha muntlig presentasjon, lage film eller podkast. Skriftlig innlevering:

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • beskrive ulike sosiale grupper de tilhører • kjenne til begrepet fordommer • utforske temaet likestilling mellom kjønn 			<p>Utforsk, oppdrag 2 (s. 63)</p> <p>Rollespill: Kapitteloppgave 4 (s. 64)</p> <p>Fagsamtale: Kapitteloppgave 1 (s. 64) egner seg godt som utgangspunkt for fagsamtale. Her må elevene kunne begreper, og de må presentere statistikk.</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
36-40	VAL	<p>Kompetansemål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Du skal kunne beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Norge i dag, og reflektere over sentrale utfordringer. • Du skal reflektere over kva aktører som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine • Du skal kunne utforske og beskrive korleis menneske- og urfolksrettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd <p>Kompetansemål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet 	<p>www.barnasvalg.reddbarna.no</p> <p>Relevans 8, kapittel 4: "Vi bygger demokrati saman" og tilhøyrande stoff i Skulestudio.</p> <p>NRK, "Sånn er Noreg", episode 5, "Demokrati": https://tv.nrk.no/serie/harald-eia-presenterer-saann-er-norge/sesong/2/episode/5/avspiller</p> <p>Dokumentar "Til ungdommen": https://ndla.no/nn/subject:20/topic:1:193713/topic:1:193714/resource:1:175831?filters=urn:filter:364a61b2-</p>	Demokrati og medborgarskap	<p>Omgrepstest: Demokrati, regjering og storting, maktfordelingsprinsippet, folkesuverenitet...</p> <p>Skriftleg kapittelprøve i Forms.</p> <p>Refleksjonsspørsmål/innlevering i OneNote knyt til dokumentaren "Til Ungdommen". Munnleg høyring i klassen med låg-høg måloppnåing.</p> <p>Forslag til vurdering henta frå Skolestudio:</p> <p>Underveisvurdering/egenvurdering:</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<p>og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst</p> <ul style="list-style-type: none"> gjøre greie for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene reflektere over hvilke aktører som har makt i samfunnet i dag, og hvordan disse begrunner standpunktene sine beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte hvilke konsekvenser brudd på disse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Norge i dag og reflektere over sentrale utfordringer <p>Læringsmål henta frå Skolestudio:</p> <ul style="list-style-type: none"> reflektere over hvordan du selv kan delta i demokratiet redegjøre for hva slags prinsipper som ligger til grunn for det norske demokratiet reflektere over hva grunnleggende rettigheter er kjenne til samenes rett til å bestemme selv i saker som er viktige for dem redegjøre for hvordan de selv kan handle politisk og påvirke politiske beslutninger kjenne til den norske demokratiske historien, spesielt hendelsene i 1814, 1884 og 1905	<p>1653-4fe2-bc74-f1d41ec43ba8</p> <p>Besøk av politiker (Anna Hamre)</p>		<p>Elevene kan levere et begrepsskjema (s. 231 i Verktøykassa) med de sentrale begrepene for kapitlet.</p>
--	--	--	---	--	---

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
42-51	<p>Kamp for rettar</p> <p><u>Stikkord:</u> Menneskerettar, ytringsfridom, maktmisbruk, gamle tider og nye idear, urettferd, den amerikanske og den franske revolusjonen.</p>	<p>Kompetansemål:</p> <ul style="list-style-type: none"> reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst. gjøre greie for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konflikten gjøre greie for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over hvordan ekstreme holdningar og ekstreme handlingar kan forebyggjes <p>Forslag til læringsmål henta frå Relevans 8, skolestudio:</p> <ul style="list-style-type: none"> reflektere om forskjellene mellom samfunnet på 1700-tallet og i dag, spesielt med hensyn til friheter og rettigheter vite hva opplysningsfilosofi er, og når denne tankeretningen oppstod kjenne til maktfordelingsprinsippet og ideen om grunnleggende menneskerettigheter og når de oppstod 	<p>Relevans 8, kapittel 3.</p> <p>FN si erklæring om menneskerettar: https://www.fn.no/tema/menneskerettigheter</p> <p>FN sitt undervisningsopplegg: Menneskerettigheter og demokrati (fn.no)</p> <p>FN-dagen 24.oktober</p> <p>Det magiske klasserommet – Redd barna https://www.reddbarna.no/skole/klasserom-laerer/</p> <p>https://www.reddbarna.no/skole/klasserom-laerer/</p> <p>Elevekanalen</p> <p>NRK Skole</p>	<p>Samfunnskritisk tenking og samanhengar</p> <p>Undring og utforsking</p> <p>Demokrati og medborgarskap</p>	<p>Tverrfagleg oppgåve samf/engelsk ("heroes"): Ein kjend person som har kjempa for menneskerettane.</p> <p>Innleveringsoppgåve i FlipGrid om opplysningsfilosofane. Vurdering: Måloppnåing.</p> <p>Skriftleg kapittelprøve i Forms.</p> <p>Informasjonsplakat om opplysningsfilosofane: Voltaire, Charles Montesquieu, John Locke, Jean-Jacques Rousseau</p> <p>Forslag til vurdering, henta frå skolestudio:</p> <p>Eigenvurdering: Bruk malen for læringslogg (se vedlegg) for hvert deltema:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gamle tider og nye ideer Den franske revolusjonen <p>Presentasjon: Oppdrag 3 (s. 95). Elevene kan ha muntlig presentasjon foran klassen, lage podkast eller film.</p> <p>Skriftlig innlevering:</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for grunnleggende menneskerettigheter og hvordan status er for dem i verden i dag • kjenne til den amerikanske revolusjonen • redegjøre for bakgrunnen for og utfallet av den franske revolusjonen 			<p>Oppgave 3: Hvem var opplysningsfilosofene? (s. 79)</p> <p>Debatt/klasediskusjon: Oppgave 2: Har ytringsfriheten noen grenser? (s. 79)</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
1-5	<p>Frå jordbruk til industri</p> <p><u>Stikkord:</u> Liv og arbeid på 1800-talet, den industrielle revolusjonen, dampmaskina og andre maskinar, klima og miljøvennleg industri. Utvandring til Amerika.</p> <p>Oliver Twist</p>	<p>Kompetansemål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utforske hvordan teknologi har vært og fremdeles er en endringsfaktor og drøfte innvirkningen teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur • reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst • gjøre greie for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene • beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og hvordan de påvirker hverandre, og presentere tiltak for mer bærekraftige samfunn • vurdere hvordan arbeid, inntekt og forbruk kan påvirke personlig økonomi, levestandard og livskvalitet <p>Læringsmål henta frå Skolestudio:</p>	<p>Skolestudio – Relevans – Frå jordbruk til industri</p> <p>Ordbibliotek i Skolestudio</p> <p>https://www.norgeshistorie.no/undervisningsopplegg/1814-1905/U1401-Utvandringen-til-Amerika.html</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=5tD6KZ2vQ1I</p> <p>Oliver Twist, film</p> <p>https://www.fn.no/tema/arbeidsliv/arbeidsliv</p> <p>https://www.reddbarna.no/skole/klasserom-laerer/</p>	<p>Samfunnskritisk tenking og samanhengar</p> <p>Undring og utforsking</p> <p>Berekraftig utvikling</p>	<p>Tverrfagleg arbeid med Oliver Twist i engelsk og samfunnsfag. (Stikkord: arbeidrettar, industrielle revolusjon, born sine rettar, fattig/rik i Viktorianske England).</p> <p>Forslag til vurdering henta frå skolestudio: Egenvurdering: Bruk malen for læringslogg (se vedlegg) for hvert deltema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liv og arbeid på 1800-tallet • Den industrielle revolusjonen • Nye tider <p>Presentasjon: Oppgaver til «Den industrielle revolusjonen», oppgave 3 (s. 149)</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • kjenne til hvordan folk i Norge levde på 1800-tallet • forklare hva den industrielle revolusjonen var, og hva slags konsekvenser den fikk • kjenne til Storbritannias rolle i den industrielle revolusjonen • reflektere over fordeler og ulemper knyttet til industrialiseringen • reflektere over forholdet mellom industri og miljø 			<p><i>Eller</i> Oppgave 4 (s. 149)</p> <p>Rollespill: Oppgaver til «Nye tider», oppgave 3 (s. 157)</p> <p>Debatt/klasediskusjon: Oppgaver til «Nye tider», oppgave 4 (s. 157)</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
7-9	<p>Landskapet og menneska</p> <p><u>Stikkord:</u> Ulike typer landskap (natur-, kultur- og industrilandskap) arealbrukskonflikter, busetting, naturfarar.</p>	<p><u>Kompetansemål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler av verden i dag • utforske hvordan teknologi har vært og fremdeles er en endringsfaktor, og drøfte innvirkningen teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur • bruke samfunnsfaglige metoder og digitale ressurser i egne undersøkelser, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte hvor gyldige og relevante funnene er <p><u>Læringsmål henta frå Skolestudio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • beskrive naturlandskaper i Norge 	Til dømes Relevans 8, kapittel 5.	<p>Samfunnskritisk tenking og samanhengar</p> <p>Undring og utforsking</p> <p>Berekraftig utvikling</p>	<p>Skriftleg prøve</p> <p><u>Forslag til vurdering henta frå Skolestudio:</u></p> <p>Egenvurdering: Bruk malen for læringslogg (se vedlegg) for hvert deltema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landskapene • Landskap, fornuft og følelser • Når naturen truer <p>Presentasjon: Oppgaver til «Landskapene», oppgave 3 (s. 17)</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> reflektere over hvordan kulturlandskapene endrer seg med behovene menneskene har forklare hva en arealbrukskonflikt er ved hjelp av eksempler reflektere over hvordan landskap påvirker mennesker gjøre rede for hvilke naturfarer som finnes i Norge, og hva som kan gjøres for å redusere farene kjenne til hvordan klimaendringene påvirker naturfarene utforske naturkatastrofer i verden forklare hvorfor mennesker i fattige land er mer utsatt for naturfarer og katastrofer 			<p>Skriftlig innlevering: Oppgaver til «Landskap, fornuft og følelser», oppgave 3 (s. 25)</p> <p>Debatt/klasediskusjon: Oppgaver til «Landskap, fornuft og følelser», oppgave 2 (s. 25)</p> <p>Fagsamtale: Oppdrag 1 (s. 35) som utgangspunkt for en fagsamtale. Du kan legge til flere spørsmål og temaer ved behov.</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
10-17	<p>Kamp om land og folk</p> <p><u>Stikkord:</u> Griskheit og oppdagartrong, slaveri, trekanthandel, kolonisering, imperialism, nasjonalisme, urfolk.</p>	<p>Kompetansemål:</p> <ul style="list-style-type: none"> Drøfte hvordan teknologi har vært en endringsfaktor, og drøfte innvirkningen teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur gjøre greie for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene 	<p>Relevans 8, kapittel 6.</p> <p>Tverrfagleg arbeid med engelsk.</p> <p>Filmar som kan vera aktuelle: Kautokeinoopprøret, Wave Rider</p> <p>Relevans 8, kapittel 1.</p>	<p>Samfunnskritisk tenking og samanhengar</p> <p>Undring og utforsking</p> <p>Identitetsutvikling og fellesskap</p>	<p>Munnleg framføring</p> <p>Skriva artikkel om tema. Laga eit klassemagasin (tverrfagleg arbeid med norsk).</p> <p><u>Forslag til vurdering henta frå Skolestudio:</u></p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til mennesker, likestilling og likeverd • redegjøre for forforskning av samene og de nasjonale minoritetene og uretten de har vært utsatt for og reflektere over hvilke konsekvenser det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå • reflektere over hvilke aktører som har makt i samfunnet i dag, og hvordan disse begrunner standpunktene sine <p>Læringsmål henta frå Skolestudio:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kjenne til at folk i ulike deler av verden ikke nødvendigvis kjente til hverandre for inntil ca. 500 år siden • reflektere over at europeerne utnyttet områder og folk dit de kom, i Afrika, Amerika og Asia – og konsekvensene av slik utnyttning • redegjøre for hva slaveri og menneskehandel er og europeernes rolle i dette • redegjøre for begreper som imperialisme og nasjonalisme og konsekvenser av disse tankeretningene • reflektere over begreper som mangfold og diskriminering		Demokrati og medborgarskap	<p>Elevene kan levere et begreppskjema (s. 231 i Verktøykassa) med de sentrale begrepene for kapitlet.</p> <p>Innlevering: Oppgaver til «Verden bindes sammen med tvang», oppgave 2 (s. 177)</p> <p><i>Eller</i> Oppgave 3 (s. 177)</p> <p>Presentasjon: Oppgaver til «Verden bindes sammen med tvang», oppgave 4 (s. 177)</p> <p><i>Eller</i> Oppgaver til «Nasjonene blir til», oppgave 3 (s. 187)</p> <p>Rollespill: Oppdrag 2: Hva kan du gjøre hvis folk blir dårlig behandlet? (s. 189)</p> <p>Fagsamtale: Oppgave 1 (s. 190) egner seg godt som utgangspunkt for en fagsamtale.</p>
--	--	--	--	----------------------------	---

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for trekk ved norsk nasjonalisme på 1800-tallet • kjenne til forholdene i tsarens Russland før den russiske revolusjonen <p>redegjøre for urfolks stilling og urfolks rettigheter</p>			
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
18-22	Bygda vår Temaarbeid – Dei elevane som vil strekkje seg i faget, lagar problemstilling.	<ul style="list-style-type: none"> • drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk • utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur 	Ulike kjelder – samarbeid med Fylkesarkivet i Vestland og Systrond sogelag Sykkeltur i Bygda	Identitetsutvikling og fellesskap Undring og utforsking	Tverrfagleg arbeid: «Bygda vår».
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
23-25	Ressursane vi deler <u>Stikkord:</u> Fornybare og ikkje-fornybare ressursar, berekraftig ressursbruk (berekraft, likskap og økonomi), global oppvarming, økologisk fotavtrykk, mennesket som ressurs. Landskapet og menneska	<u>Kompetansemål:</u> <ul style="list-style-type: none"> • sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler av verden i dag • utforske hvordan teknologi har vært og fremdeles er en endringsfaktor, og drøfte innvirkningen teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur • bruke samfunnsfaglige metoder og digitale ressurser i egne undersøkelser, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte hvor gyldige og relevante funnene er 	Relevans 8, kapittel 7. Tverrfaglig undervisningsopplegg om vann: https://www.gyldendal.no/undervisningstips/fns-baerekraftmal-nummer-6/	Berekraftig utvikling Samfunnskritisk tenking og samanhengar Undring og utforsking	“Mitt lille land”: tolking og framføring. Forslag til vurdering henta frå Skolestudio: Egenvurdering: Bruk malen for læringslogg (se vedlegg) for hvert deltema: <ul style="list-style-type: none"> • Naturressursene • Bærekraftig ressursbruk • Kan vi redde kloden? Debatt/klasediskusjon:

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • vurdere på hvilke måter ulike kilder gir informasjon om et samfunnsfaglig tema, og reflektere over hvordan algoritmer, ensrettede kilder eller mangel på kilder kan prege forståelsen vår • reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst • utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til mennesker, likestilling og likeverd • beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og hvordan de påvirker hverandre, og presentere tiltak for mer bærekraftige samfunn • vurdere hvordan arbeid, inntekt og forbruk kan påvirke personlig økonomi, levestandard og livskvalitet <p><u>Læringsmål henta frå Skolestudio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for de ulike kategoriene av naturressurser • forklare hva bærekraftig utvikling er ved hjelp av eksempler • kjenne til hva som truer naturressursene våre • forklare hvordan naturressurser kan være opphav til konflikter			<p>Oppgaver til «Naturressursene», oppgave 2 (s. 201)</p> <p><i>Eller</i> Oppgaver til «Kan vi redde kloden?», oppgave 4 (s. 221)</p> <p>Presentasjon: Oppgaver til «Naturressursene», oppgave 3 (s. 201)</p> <p><i>Eller</i> Utforsk, oppdrag 4 (s. 223)</p> <p>Innlevering: Kapitteloppgave 1 (s. 224)</p>
--	--	--	--	--	--

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • beskrive hvordan mennesker har utnyttet naturressursene før og nå • reflektere over fordeler og ulemper ved industrialisering • kjenne til hva global oppvarming er, og hvordan det påvirker naturressursene • kjenne til hvordan rike og fattige land utnytter naturressursene ulikt • forklare hvorfor utdanning og likestilling er viktige bærekraftiltak • reflektere over eget forbruk og kjenne til hvordan du selv kan bidra til bærekraftig ressursbruk <p>utforske hvordan mennesker er en ressurs</p>			
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
39-40 og 2-3	Nyhende	<ul style="list-style-type: none"> • Fleire av kompetansemåla inngår. Varierer kva tema i sakene er. 	<p>Me har jobba med dette temaet i to bolkar.</p> <p>Klassen har sett Supernytt medan dei et. Me har også gått gjennom ulike nyhendesaker, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.</p>	<p>Samfunnskritisk tenking og samanhengar</p> <p>Undring og utforsking</p> <p>Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Berekraftig utvikling</p>	<p>Munnleg framføring om ei valfri nyhende i haust og vårsemesteret.</p> <p>12 rette.</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

				Demokrati og medborgarskap	
				Folkehelse og livsmestring	

9. klasse 2023/2024 FERDIG

Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
34-40	Perspektiver og ideologier + valg 2023	<ul style="list-style-type: none"> • bruke samfunnsfaglige metoder og digitale ressurser i egne undersøkelser, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte hvor gyldige og relevante funnene er • vurdere på hvilke måter ulike kilder gir informasjon om et samfunnsfaglig tema, og reflektere over hvordan algoritmer, ensrettede kilder eller mangel på kilder kan prege forståelsen vår • drøfte hvordan framstillinger av fortiden, hendelser og grupper har påvirket og påvirker holdningene og handlingene til folk • reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst 	<p>Kapittel 1: Perspektiver og ideologier + valg 2023 i skolestudio</p> <p>Tips og triks:</p> <p>Verktøykassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å skrive saktekster i samfunnsfag • Å oppgi kilder • Årsaker og virkninger • Å lage podkast <p>Kommune- og fylkestingsvalget 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgdag 11. september 2023 • Oppgaver til <i>Relevans 9</i> «Vi forstår verden på forskjellige måter», oppgave 3 • Tilleggsressurs, «Valg 2023», i <i>Relevans 8–10 Skolestudio</i> 	<p>Kjerneelementer</p> <ul style="list-style-type: none"> • undring og utforskning • samfunnskritisk tenking og sammenhenger • demokratiforståelse og deltakelse <p>Tverrfaglige tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • demokrati og medborgerskap 	<p>Egenvurdering:</p> <p>Kapitteloppgave 1 (vedlegg 3)</p> <p>Å planlegge podkast (vedlegg 2)</p> <p>Presentasjon:</p> <p>Utforsk, oppdrag 1 og 4</p> <p>Skriftlig innlevering:</p> <p>Oppgaver til «Da ideologiene delte verden», oppgave 4. Elevene kan bruke oppgaven som utgangspunkt til å skrive en fagtekst.</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> reflektere over hvilke aktører som har makt i samfunnet i dag, og hvordan disse begrunner standpunktene sine 	<ul style="list-style-type: none"> Ressurser fra Relevans 8 som kan brukes: <ul style="list-style-type: none"> Oppgaver til <i>Relevans 8</i> «Det norske demokratiet», oppgave 4 «Hva brenner du for?» (s. 107). Etter å ha skrevet tekst om en viktig sak kan elevene utforske hva de ulike partiene mener om denne saken. Oppgaver til «Hva er politikk?», oppgave 4 (s. 115) <p>Kapitteloppgave 2</p>		<p>Podkast:</p> <p>Oppgaver til «Da ideologiene delte verden», oppgave 1 og 4</p> <p>Utforsk, oppdrag 2</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglege emne og kjerneelement	Vurdering
42-45	<p>Å klare seg sjølv i samfunnet</p> <p>Aktuelle tema: Økonomi</p>	<ul style="list-style-type: none"> vurdere hvordan arbeid, inntekt og forbruk kan påvirke personlig økonomi, levestandard og livskvalitet beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte hvilke konsekvenser brudd på disse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt 	<p>Skolestudio – Relevans, kap. 2</p> <p><u>Tips henta frå Skolestudio:</u></p> <p>Verktøykassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Å lage spørreundersøkelse Personvern Å gjøre feltarbeid Å lage podkast <p>Samarbeid med andre fag:</p> <p>Matematikk: Modulen «Inntekt og sparing»</p>	<p>Kjerneelementer</p> <ul style="list-style-type: none"> undring og utforsking identitetsutvikling og fellesskap bærekraftige samfunn samfunnskritisk tenking og sammenhenger <p>Tverrfaglige tema</p> <ul style="list-style-type: none"> folkehelse og livsmestring demokrati og medborgerskap bærekraftig utvikling 	<p>Underveisvurdering/egenvurdering:</p> <p>Still et spørsmål (vedlegg 3)</p> <p>Å planlegge podkast (vedlegg 2)</p> <p>Presentasjon:</p> <p>Oppgaver til «Lov og rett», oppgave 3 og 4</p> <p>Utforsk, oppdrag 3</p> <p>Diskusjon i klassen:</p> <p>Utforsk, oppdrag 2</p> <p>Rollespill:</p> <p>Oppgaver til «Lov og rett», oppgave 2</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

			<ul style="list-style-type: none"> - Oppgave: Hva bruker du eller familien din penger på? - Oppgave: Sparing <p>Norsk og utdanningsvalg: Temaoppgave: Å søke jobb</p> <p>Tverrfaglige temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Folkehelse og livsmestring: Magasinartikkel: «Kan du ta ansvar for deg selv?» • Bærekraftig utvikling: Utforskertopdragene i «, Bærekraftig forbruk» 		<p>Fagsamtale: Kapitteloppgave 2 og 3</p> <p>Podkast: Oppgaver til «Lov og rett», oppgave 3 og 4</p> <p>Feltarbeid eller spørreundersøkelse: Utforsk, oppdrag 2 kan brukes som utgangspunkt for feltarbeid eller spørreundersøkelse.</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglege emne og kjerneelement	Vurdering
46-48	<p>Folkehelse og livsmestring</p> <p>Aktuelle tema: Rus og rusmiddel Seksualitet Psykisk og fysisk helse Doping Nettpress/sosiale media Gruppepress</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og egne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskete hendingar • Utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten • Utforske og reflektere over egne digitale spor og høvet til å få sletta spora og å verne om retten ein sjølv og andre har til privatliv, personvern og opphavsrett 	<p>Sjølvbilete og psykisk helse: https://www.elevkanalen.no/Fagkategor/13131</p> <p>Serie om “Viktor” på nrskole</p> <p>Skolestudio – rusmiddel</p> <p>Skolestudio – tverrfaglege tema – folkehelse og livsmestring</p> <p>Fagfolk: Fysioterapeut, russespesialist, helsesjukeplear, PT,</p>	<p>Folkehelse og livsmestring Demokrati og medborgarskap</p> <p>Samfunnskritisk tenking og samanhengar</p> <p>Identitetsutvikling og fellesskap</p>	<p>Prosjektarbeid med framføring.</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • Utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur • Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst • Reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald • Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk • Beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt • Vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår • Bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne			
--	--	---	--	--	--

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
49-2	Verdas første verdskrig	<p>undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er</p> <ul style="list-style-type: none"> reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst redegjøre for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til mennesker, likestilling og likeverd 	<p>Kapittel 3: Verdens første verdskrig</p> <p>https://www.elevkanalen.no/Fagkategor/14601</p> <p>Verktøykassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Å skrive saktekster i samfunnsfag Å oppgi kilder Årsaker og virkninger <p>Samarbeid med andre fag:</p> <ul style="list-style-type: none"> Norsk: Oppgaver til «Et urolig Europa vakler videre», oppgave 1. Brevet kan skrives på sidemål. <p>Arbeid med kilder:</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppgaver til «Hvorfor ble det krig i 1914?», oppgave 3 Oppgaver til «Et urolig Europa vakler videre», oppgave 1. Elevene kan bruke historiske kilder når de løser oppgaven. Oppgaver til «Et urolig Europa vakler videre», oppgave 4 	<p>Kjerneelementer</p> <ul style="list-style-type: none"> undring og utforskning samfunnskritisk tenking og sammenhenger demokratiforståelse og deltakelse <p>Tverrfaglige tema</p> <ul style="list-style-type: none"> demokrati og medborgerskap 	<p>Underveisvurdering/egenvurdering:</p> <p>Begrepssky (vedlegg 3)</p> <p>EXIT (vedlegg 3)</p> <p>Presentasjon:</p> <p>Oppgaver til «Hvorfor ble det krig i 1914», oppgave 3</p> <p>Kapitteloppgave 4</p> <p>Oppgaver til «Et urolig Europa vakler videre», oppgave 3</p> <p>Innlevering (film):</p> <p>Oppgaver til «Hvorfor ble det krig i 1914», oppgave 1</p> <p>Oppgaver til «Et urolig Europa vakler videre», oppgave 3</p> <p>Innlevering (fagtekster):</p>

2020 FAGPLAN LK
Samfunnsfag

			<ul style="list-style-type: none"> Utforsk, oppdrag 1 og 4 (bilder som kilde) 		<p>Oppgaver til «Hvorfor ble det krig i 1914?», oppgave 4</p> <p>Kapitteloppgave 2</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
3-7	<p>Dei mørkaste åra våre</p> <p>2. verdskrig</p>	<ul style="list-style-type: none"> reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst redegjøre for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til mennesker, likestilling og likeverd redegjøre for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlinger og folkemord, som holocaust, og reflektere over hvordan ekstreme holdninger og ekstreme handlinger kan forebygges 	<p>Skolestudio – Relevans, kap. 4 våre mørkaste år</p> <p>Tips henta frå Skolestudio:</p> <p>Verktøykassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Å skrive saktekster i samfunnsfag Å oppgi kilder Årsaker og virkninger Å lage spørreundersøkelse Personvern <p>Samarbeid med andre fag:</p> <p>Norsk og arbeid med skjønnlitterære tekster:</p> <p>Modulen «Norge i krig»:</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppgave: «Det er ingen hverdag mer» av Gunvor Hofmo <p>Temastart:</p> <ul style="list-style-type: none"> Utdrag fra «Du må ikke sove» i introtekst 	<p>Kjerneelementer</p> <ul style="list-style-type: none"> undring og utforskning samfunnskritisk tenking og sammenhenger demokratiforståelse og deltakelse <p>Tverrfaglige tema</p> <ul style="list-style-type: none"> demokrati og medborgerskap 	<p>Undervisvurdering/egenvurdering:</p> <p>Kapitteloppgave 1 (vedlegg 3)</p> <p>Å planlegge podkast (vedlegg 2)</p> <p>Presentasjon:</p> <p>Oppgaver til «En ny verdenskrig», oppgave 4</p> <p>Oppgaver til «Norge i krig», oppgave 3</p> <p>Et lengre prosjekt: Kapitteloppgave 3</p> <p>Innlevering:</p> <p>Oppgaver til «Norge i krig», oppgave 1</p> <p>Utforsk, oppdrag 4</p> <p>Kapitteloppgave 2</p> <p>Debatt/klasediskusjon:</p> <p>Oppgaver til «En ny verdenskrig», oppgave 1</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

			<p>KRLE: Modulen «En katastrofe skapt av mennesker», kan jobbes med i både KRLE og samfunnsfag.</p> <p>Engelsk og andre fremmedspråk: Når elevene besvarer en oppgave, så kan ett eller flere avsnitt skrives på et annet språk.</p>		<p>Oppgaver til «Det store sammenbruddet», oppgave 3</p> <p>Rollespill: Utforsk, oppdrag 3</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
6-7	<p>Urfolk - samisk kultur og historie</p> <p>Veke6</p>	<ul style="list-style-type: none"> utforske og beskrive korleis menneske- og urfolksrettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd gjere greie for fornorsking av samane og dei nasjonale minoritetane og uretten dei har vore utsette for, og reflektere over kva konsekvensar det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå 	<p>Siste del her om urbefolkning og nasjonale minoriteter: Mennesket i verden - Elevkanalen</p>	<p>Undring og utforsking, samfunnskritisk tenking og samanhengar, demokratiforståing og deltaking, berekraftig samfunn, identitetsutvikling og fellesskap.</p> <p>Demokrati og medborgarskap, Berekraftig utvikling, Folkehelse og livsmeistring</p>	Diskusjon, reflekterande dialog
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

9-11	Krig og fred	<p>-Bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er.</p> <p>-Vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår.</p> <p>-Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk.</p> <p>-Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst.</p> <p>-Samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levkår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag.</p> <p>-Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikhtar og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane.</p>	Samfunnskunnskap 8-10 Kapittel: 13 og 14.	Folkehelse og livsmeistring Demokrati og medborgarskap Berekraftig utvikling Samfunnskritisk tenking og samanhengar Berekraftig samfunn	Munnleg
------	---------------------	---	--	---	---------

2020 FAGPLAN LK
Samfunnsfag

		-Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over korleis ekstreme haldningar og ekstreme handlingar kan førebyggjast.			
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
12- (4- 5uger)	Kapittel 5: Befolkningen i verden	<ul style="list-style-type: none"> bruke samfunnsfaglige metoder og digitale ressurser i egne undersøkelser, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte hvor gyldige og relevante funnene er vurdere på hvilke måter ulike kilder gir informasjon om et samfunnsfaglig tema, og reflektere over hvordan algoritmer, ensrettede kilder eller mangel på kilder kan prege forståelsen vår utforske hvordan teknologi har vært og fremdeles er en endringsfaktor, og drøfte innvirkningen teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler i verden i dag redegjøre for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og 	<p>Skolestudio: Kapittel 5: Befolkningen i verden</p> <p>Verktøykassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Å skrive saktekster i samfunnsfag Å oppgi kilder <p>Samarbeid med andre fag:</p> <ul style="list-style-type: none"> Matematikk: I Gyldendals læreverv for matematikk (<i>Maximum 9</i>) finnes det flere oppgaver med befolkning som tema. KRLE: Oppgaver til «Hva er levekår?», oppgave 1 <p>Tverrfaglig tema</p> <ul style="list-style-type: none"> Bærekraftig utvikling: For eksempel Utforsk, oppdrag 4 	<p>Kjerneelementer</p> <ul style="list-style-type: none"> undring og utforskning samfunnskritisk tenking og sammenhenger bærekraftige samfunn <p>Tverrfaglige tema</p> <ul style="list-style-type: none"> bærekraftig utvikling 	<p>Egenvurdering/undervisvurdering:</p> <p>Still et spørsmål (vedlegg 3)</p> <p>Begrepssky (vedlegg 3)</p> <p>Innlevering:</p> <p>Bruk oppgave 3 «Levekårene i verden» til å skrive en fagtekst.</p> <p>Presentasjon:</p> <p>Oppgaver til «Hva er levekår?», oppgave 4</p> <p>Utforsk, oppdrag 2 eller 4</p> <p>Kapitteloppgave 3</p> <p>Rollespill:</p> <p>Utforsk, oppdrag 3</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene			Film/digital fortelling: Oppgaver til «Befolkning er politikk», oppgave 1
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
(4-5 uker)	Kapittel 6: En verden av samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst redegjøre for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene redegjøre for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlinger og folkemord, som holocaust, og reflektere over hvordan ekstreme holdninger og ekstreme handlinger kan forebygges utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til mennesker, likestilling og likeverd 	<p>Kapittel 6: En verden av samarbeid</p> <p>Verktøykassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Å skrive saktekster i samfunnsfag Å oppgi kilder Å lage spørreundersøkelse <p>Samarbeid med andre fag:</p> <ul style="list-style-type: none"> Norsk og andre språkfag: Å skrive søknad: Oppgaver til «De store organisasjonene», oppgave 1 Skrive og framføre tale: Utforsk, oppdrag 3 eller kapitteloppgave 3 Norsk og kunst og håndverk: Lage en egen organisasjon med logo og plakat, oppgaver til «De store organisasjonene», oppgave 4. 	<p>Kjerneelementer</p> <ul style="list-style-type: none"> undring og utforskning samfunnskritisk tenking og sammenhenger demokratiforståelse og deltakelse bærekraftige samfunn identitetsutvikling og fellesskap <p>Tverrfaglige tema</p> <ul style="list-style-type: none"> demokrati og medborgerskap 	<p>Egenvurdering:</p> <p>Logg (vedlegg 3)</p> <p>Still et spørsmål (vedlegg 3)</p> <p>Diskusjon i klassen:</p> <p>Oppgaver til «Hvorfor samarbeider vi?», oppgave 2</p> <p>Innlevering:</p> <p>Oppgaver til «De store organisasjonene», oppgave 1</p> <p>Spørreundersøkelse:</p> <p>Oppgaver til «De store organisasjonene», oppgave 3</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> reflektere over hvilke aktører som har makt i samfunnet i dag, og hvordan disse begrunner standpunktene sine beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte hvilke konsekvenser brudd på disse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt 			<p>Presentasjon:</p> <p>Oppgaver til «Hvordan samarbeider land?», oppgave 4</p>
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
(4-5 uker)	Kapittel 7: Jordas bærekraftige framtid	<ul style="list-style-type: none"> vurdere på hvilke måter ulike kilder gir informasjon om et samfunnsfaglig tema, og reflektere over hvordan algoritmer, ensrettede kilder eller mangel på kilder kan prege forståelsen vår utforske hvordan teknologi har vært og fremdeles er en endringsfaktor, og drøfte innvirkningen teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og hvordan de påvirker hverandre, og presentere tiltak for mer bærekraftige samfunn 	<p>Kapittel 7: Jordas bærekraftige framtid</p> <p>Verktøykassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Å skrive saktekster i samfunnsfag Å oppgi kilder Å lage spørreundersøkelse Personvern Å gjøre feltarbeid <p>Samarbeid med andre fag:</p> <ul style="list-style-type: none"> Matematikk og mat og helse: Oppgaver til «Utfordringer mot 2030», oppgave 2 Kunst og håndverk: Oppgaver til «Hvem har ansvaret for å skape en bærekraftig framtid?», oppgave 3 eller utforsk, oppdrag 4 Norsk: Utforsk, oppdrag 3 	<p>Kjerneelementer</p> <ul style="list-style-type: none"> undring og utforskning bærekraftige samfunn <p>Tverrfaglige tema</p> <ul style="list-style-type: none"> bærekraftig utvikling 	<p>Egenvurdering:</p> <p>EXIT (vedlegg 3)</p> <p>Begrepskry (vedlegg 3)</p> <p>Feltarbeid:</p> <p>Kapitteloppgave 3</p> <p>Innlevering:</p> <p>Oppgaver til «Bærekraftig utvikling», oppgave 3 eller 4</p> <p>Utforsk, oppdrag 1 eller 3</p> <p>Spørreundersøkelse:</p> <p>Kapitteloppgave 2</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
(4-5 uker)	Kapittel 8: Vårt mangfoldige samfunn	<p>reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst</p> <ul style="list-style-type: none"> • sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler av verden i dag • redegjøre for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene • utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til mennesker, likestilling og likeverd • redegjøre for fornorsking av samene og de nasjonale minoritetene og uretten de har vært utsatt for, og reflektere over hvilke konsekvenser det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå • beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte hvilke konsekvenser brudd på disse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt 	<p>Kapittel 8: Vårt mangfoldige samfunn</p> <p>Verktøykassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å gjøre feltarbeid • Å lage podkast <p>Samarbeid med andre fag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utdanningsvalg: Alle oppgaver til «Vi er forskjellige» • Norsk: Utdrag fra «Kongens tale på hagefesten». • Kunst og håndverk: Kapitteloppgave 2, «Lag et drømmeungdomshus» <p>Engelsk: Oppgaver til «Misbruk av makt», oppgave 2</p>	<p>Kjerneelementer</p> <ul style="list-style-type: none"> • samfunnskritisk tenking og sammenhenger • demokratiforståelse og deltakelse • identitetsutvikling og fellesskap <p>Tverrfaglige tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • demokrati og medborgerskap • folkehelse og livsmestring 	<p>Egenvurdering:</p> <p>Logg (vedlegg 3)</p> <p>Kapitteloppgave 1 (vedlegg 3)</p> <p>Å planlegge podkast (vedlegg 2)</p> <p>Diskusjon i klassen:</p> <p>Oppgaver til «Misbruk av makt», oppgave 4</p> <p>Kapitteloppgave 2</p> <p>Rollespill:</p> <p>Oppgaver til «Like rettigheter og muligheter», oppgave 2</p> <p>Podkast:</p> <p>Oppgaver til «Like rettigheter og muligheter», oppgave 1</p> <p>Feltarbeid:</p> <p>«Utforsk: Et samfunn for alle» er et godt utgangspunkt for feltarbeid. Elevene kan utforske offentlige bygninger i kommunen, som skolen, biblioteket, kommunehuset eller ungdomsklubben.</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Norge i dag og reflektere over sentrale utfordringer			
--	--	---	--	--	--

2020 FAGPLAN LK**Samfunnsfag****10. klasse 2022/2023**

Periode	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
Oppstart, haust 2023	Val 2023 Kommune- og fylkesval Stortingsval Sametingsval	Mål for opplæringa er at eleven skal kunne <ul style="list-style-type: none"> - reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst - gjere greie for fornorsking av samane og dei nasjonale minoritetane og uretten dei har vore utsette for, og reflektere over kva konsekvensar det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå - reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine - utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten - beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar	Relevans 10 – Val 2023 Skolestudio- Val2023 Elevkanalen.no	Demokrati og medborgarskap	Debatt Diskusjons grupper

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

Periode	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
<p>Haust 2023</p> <p>I forkant av skoletur til Berlin.</p> <p>Oppsummering etter skoletur til Berlin.</p>	<p>Førebuing og etterarbeid – tur til Berlin og Utøya</p> <p>Andre verdenskrig</p>	<p>Mål for opplæringa er at eleven skal kunne vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk</p> <p>reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst</p> <p>samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag</p> <p>gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikter og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane</p> <p>gjere greie for årsaker til og konsekvensar av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over korleis ekstreme haldningar og ekstreme handlingar kan førebyggjast</p> <p>utforske og beskrive korleis menneske- og urfolksrettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd</p>	<p>Boka “det angår også deg”</p> <p>Ravensbrück: Norske kvinner i konsentrasjonsleiren Ravensbrück - Norges historie</p> <p>Sachsenhausen: https://www.fn.no/undervisning/undervisningsopplegg/VGS/minnesmerket-auschwitz-birkenau?for=elever</p> <p>Undervisningsopplegg: Holocaust - Folk og Forsvar</p> <p>Relevans 9 – Dei mørkaste åra våre (repetisjon)</p>	<p>Demokrati og medborgarskap</p> <p>Folkehelse og livsmeistring</p> <p>Tverrfagleg med KRLE og norsk.</p>	<p>Munnleg høyring om boka «Det angår også deg» og om tema.</p>

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<p>reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald</p> <p>utforske og reflektere over eigne digitale spor og høvet til å få sletta spora og å verne om retten ein sjølv og andre har til privatliv, personvern og opphavsrett</p> <p>reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og eigne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar</p> <p>reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine</p> <p>utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten</p>			
Periode	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	
Haust 2023	<p>Den kalde krigen</p> <p>Etterkrigstida</p>	<p>reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for endringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst</p> <ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene • utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til mennesker, likestilling og likeverd 	<p>Relevans 9 – Perspektiv og ideologiar</p> <p>Undervegs 10, kapittel 10</p> <p>Dokumentar:</p>	<p>Kjerneelementer undring og utforsking</p> <p>samfunnskritisk tenking og sammenhenger</p> <p>demokratiforståelse og deltagelse</p> <p>Tverrfaglige tema</p>	

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> Gjere greie for årsaker til og konsekvensar av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over korleis ekstreme haldningar og ekstreme handlingar kan førebyggjast. 		demokrati og medborgerskap	
	Krig mange stader	<ul style="list-style-type: none"> gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikter og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår 	Skolestudio Relevans 10 FN.no	bærekraftig utvikling demokrati og medborgerskap Kjerneelementer undring og utforsking samfunnskritisk tenking og sammenhenger demokratiforståelse og deltakelse identitetsutvikling og fellesskap bærekraftige samfunn	
Periode					
Haust 2023	Rettsstaten og domstolar, kriminalitet og straff	<ul style="list-style-type: none"> Reflektere over kva slags aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunnjev standpunkta sine 	Skolestudio Relevans	Demokrati og medborgarskap Samfunnskritisk tenking og undring	Skriftleg prøve

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

Periode	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
Haust 2023	Å klare seg sjølv i samfunnet	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet. Beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt Beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn 	Skolestudio, Relevans: Å klare seg sjølv i samfunnet.	Bærekraftig utvikling	
Periode	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
Vår 2024	Befolkninga i verda	<ul style="list-style-type: none"> samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag 	Skolestudio, Relevans: Befolkninga i verda	Bærekraftig utvikling	
Periode	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
Vår 2024	Ei verd av samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> Reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine 	Skolestudio, Relevans: Ei verd av samarbeid	Demokrati og medborgarskap	
Periode	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
Vår 2024	Jorda si bærekraftige framtid	<ul style="list-style-type: none"> Beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn 	Skolestudio, Relevans: Jordas framtid	Berekraftig utvikling	

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

		<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere på kva slags måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmer, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prega forståinga vår • Utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte verknaden teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur			
Periode	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
Vår 2024	Vårt mangfoldige samfunn	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst • samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag		Samfunnskritisk tenking og undring	
Veke	Tema	Kompetansemål	Fagstoff	Tverrfaglige emne og kjerneelement	Vurdering
Vår/ sommar 2024	Repetisjon				Evt. Munnleg eksamen

Det som er merka med gult er tema/læringsmål som ein kan knyte til skuleturen 10.klasse har, der temaa er menneskerettar, rasisme, demokrati og menneskeverd.

Kompetansemål etter 10. trinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- Bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

- Vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår
- Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk
- Utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur
- Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst
- Samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag
- gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikter og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane
- gjere greie for årsaker til og konsekvensar av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over korleis ekstreme haldningar og ekstreme handlingar kan førebyggjast
- utforske og beskrive korleis menneske- og urfolksrettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd
- gjere greie for fornorsking av samane og dei nasjonale minoritetane og uretten dei har vore utsette for, og reflektere over kva konsekvensar det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå
- beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn
- vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet
- reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald
- utforske og reflektere over eigne digitale spor og høvet til å få sletta spora og å verne om retten ein sjølv og andre har til privatliv, personvern og opphavsrett
- reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og eigne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskete hendingar
- reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunnir standpunktane sine
- utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten
- beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt
- beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar

Undervegsvurdering

Undervegsvurderinga skal bidra til å fremje læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevane viser og utviklar kompetanse i samfunnsfag på 8., 9. og 10. trinn når dei utforskar og forklarar samanhengar mellom historiske, geografiske og samfunnskunnskaplege aspekt ved faget. Elevane viser og utviklar kompetanse når dei bruker samfunnsfaglege metodar til å undersøkje og vurdere moglege svar på problemstillingar som handlar om fortid, notid og framtid. Elevane viser og utviklar òg kompetanse når dei reflekterer over seg sjølve og andre som ein del av samfunnet, og korleis dei kan påverke sitt eige og andre sine liv i dag og i framtida. Vidare viser og utviklar dei kompetanse når dei samhandlar digitalt, kjenner til og bruker reglar for personvern og opphavsrett, og viser digital dømmekraft.

Læraren skal leggje til rette for elevmedverknad og stimulere til lærelyst gjennom munnlege, skriftlege, praktiske og digitale måtar å arbeide med samfunnsfag på. Læraren skal vere i dialog med elevane om utviklinga deira i samfunnsfag. Elevane skal få høve til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevane viser, skal dei få høve til å setje ord på kva dei opplever at dei får til, og reflektere over si eiga faglege utvikling. Læraren skal gi rettleiing om vidare læring og tilpasse opplæringa slik at elevane kan bruke rettleiinga for å utvikle kompetansen sin i samfunnsfag.

Standpunktavurdering

2020 FAGPLAN LK

Samfunnsfag

Standpunktkarakteren skal vere uttrykk for den samla kompetansen eleven har i samfunnsfag ved avslutninga av opplæringa etter 10. trinn. Læraren skal planleggje og leggje til rette for at elevane får vist kompetansen sin på varierte måtar som inkluderer forståing, refleksjon og kritisk tenking, i ulike samanhengar. Læraren skal setje karakter i samfunnsfag basert på kompetansen eleven har vist når eleven har brukt kunnskapar og ferdigheiter i kombinasjon.